

اخلاق در زیست‌شناسی

اخلاق زیستی به بررسی مسائل فلسفی، اجتماعی و حقوقی ناشی از فعالیت‌های پزشکی و

علوم زیستی و همچنین به سوالات اخلاقی مربوط به محیط زیستی غیر انسانی می‌پردازد.

یمان ابراهیمی

www.ketab.ir

اردیبهشت ماه ۱۴۰۱

سرشناسه : ابراهیمی، پیمان، ۱۳۶۷-
 عنوان و نام پدیدآور : اخلاق در زیست‌شناسی/پیمان ابراهیمی.
 مشخصات نشر : تهران: انتشارات امین‌نگار، ۱۴۰۱.
 مشخصات ظاهری : ۲۳۲ ص.
 شابک : ۱۵۰۰۰۰ ریل: ۹۷۸-۹۶۲۲-۷۷۰۹-۵۳-۷
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۲۲۵-۲۳۲.
 موضوع : اخلاق زیست‌شناسی
 Bioethics
 اخلاق پزشکی
 Medical ethics
 رده‌بندی کنگره : ۳۳۲QH
 رده‌بندی دهویی : ۹۵۷/۱۷۴
 شماره کتابشناسی ملی : ۸۸۷۸۹۹۹

اخلاق در زیست‌شناسی

نویسنده: پیمان ابراهیمی

تعداد صفحات: ۲۳۲ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۰۹-۵۳-۷

انتشارات: امین‌نگار

سال: ۱۴۰۱، اول، ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰،۰۰۰ تومان

دفتر انتشارات: انقلاب، فخررازی، شهدای ژاندارمری شرقی پلاک ۷۰

واحد ۲ تلفن: ۶۶۴۶۲۱۳۱ - ۰۹۱۲۱۲۷۲۱۲۹

فهرست

سخن نویسنده	۱۱
مقدمه	۱۲
کلیات	۱۵
فلسفه اخلاق	۱۷
تعریف اخلاق زیستی	۱۷
اخلاق	۱۸
زیستی در مفهوم عام	۱۸
اخلاق زیستی در معنای خاص	۱۹
اخلاق زیستی در معنای اخص	۱۹
واژه‌شناسی اخلاق زیستی	۲۱
چستی اخلاق زیستی	۲۲
مطالعات فلسفی در مورد اخلاق زیستی	۲۴
قلمرو اخلاق زیستی	۲۵
فرا اخلاق (اخلاق تحلیلی یا فلسفه اخلاق)	۲۵
نظریه اخلاقی	۲۵
اخلاق کاربردی	۲۶
اخلاق هنجاری کاربردی	۲۷
زمینه‌های اخلاق زیستی	۲۷
بیوتکنولوژی و اخلاق زیستی	۲۹
اصول مربوط به اخلاق پزشکی	۳۳
اخلاق در برخورد با حیوانات	۳۵
اخلاق کار با حیوانات	۳۵
قوانین استفاده از حیوانات برای انجام آزمایش	۳۹
اخلاق در محیط‌زیست	۴۰
زیست منطقه‌گرایی	۴۴

۴۶	محدودیت‌های زیست‌محیطی
۴۷	شناخت محیط زیست
۴۸	توجه به محیط زیست
۴۸	عمده‌ترین مصداق‌های زیست‌محیطی
۴۹	حقوق حیوانات
۵۱	گستره اخلاق زیستی
۵۱	الف) تولیدمثل
۵۱	(۱) باروری و ناباروری
۵۸	(۲) سقط جنین
۶۰	ب) زندگی
۶۰	(۱) تحول روش‌های درمانی
۶۱	(۲) پیوند اعضا
۶۲	(۳) پژوهش روی اسکن
۶۴	(۳) شبیه‌سازی
۶۵	(۱-۳) شبیه‌سازی درمانی
۶۶	(۲-۳) شبیه‌سازی مولد
۶۸	(۳-۳) شبیه‌سازی انسانی
۶۹	(۴-۳) حوزه گیاهی و حیوانی
۷۱	(۵-۳) حوزه حیوانی
۷۳	ج) مرگ
۷۳	(۱) مفهوم و معیار مرگ
۷۶	(۲)
۷۶	مرگ مغزی و پیوند اعضا
۷۷	(۳)
۷۷	قتل ترحم‌آمیز
۷۹	نگاهی به پیشرفت علم

۷۹	..... دست ورزی محصولات
۸۰	..... تولید گونه‌های جدید
۸۱	..... تولید جهانی محصولات تراریخته
۸۳	..... تراریخته‌ها و گرسنگی انسان
۸۶	..... تراریخته‌ها و سلامت انسان
۸۷	..... حساسیت‌زایی و سمی بودن غذاهای تراریخته
۸۸	..... دارای ژن‌های مقاومت به آنتی‌بیوتیک
۹۰	..... تراریخته‌ها و محیط‌زیست
۹۱	..... فرار ژن و ابر علف‌هرزها
۹۲	..... مداخله‌ی ژنتیکی و فناوری‌های مرتبط با ژن
۹۵	..... تنوع زیستی
۹۶	..... فواید و مخاطرات
۹۷	..... آزمایش‌های زیست‌پزشکی بر روی آزمودنی‌های انسانی
۹۹	..... اصول اخلاقی در پژوهش‌های پزشکی بر روی انسان
۱۰۱	..... تحقیقات بالینی توأم با مراقبت‌های طبی تخصصی
۱۰۲	..... تحقیقات بالینی غیر درمانی
۱۰۳	..... کدهای نورنبرگ
۱۰۴	..... بیوتروریسم
۱۰۵	..... حمله بیوتروریستی
۱۰۵	..... تأثیرات یک حمله بیولوژیکی به چهار دسته تقسیم می‌شوند
۱۰۶	..... سلاح زیستی
۱۰۶	..... عوامل زیستی نوین
۱۰۸	..... منشأ بیوتروریسم
۱۰۹	..... سابقه کاربرد عوامل بیولوژیک
۱۱۱	..... سلاح‌های بیولوژیک نوین علیه انسان
۱۱۲	..... انواع سلاح‌های بیولوژیک نوین علیه انسان

۱۱۲.....	سلاح‌های زیستی انتخابی به روش ژن‌درمانی
۱۱۴.....	تفاوت در نگرش به خلقت انسان
۱۱۶.....	توجه به ارزش‌های حقوق بشری
۱۱۷.....	تحقیق و آموزش اخلاق زیستی
۱۱۸.....	کدهای اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی
۱۲۲.....	دستورالعمل مراقبت و استفاده از حیوانات آزمایشگاهی در امور علمی
۱۲۶.....	بخش اول: تعاریف
۱۲۶.....	بخش دوم: مسئولیت‌های افراد حقیقی و حقوقی
۱۲۷.....	بخش سوم: اصول کار با حیوانات آزمایشگاهی
۱۲۸.....	بخش اول (تعاریف)
۱۲۹.....	حد کمینه درد
۱۲۹.....	وضعیت بالینی ناتوان کننده
۱۳۰.....	مداخله/مداخلات
۱۳۰.....	پروژه
۱۳۰.....	مؤسسه
۱۳۱.....	پرورش دهنده
۱۳۱.....	تهیه کننده
۱۳۱.....	کاربر/ کاربران
۱۳۱.....	مجری مسئول
۱۳۲.....	دامپزشک دیصلاح
۱۳۲.....	طرح‌نامه
۱۳۲.....	مرجع علمی معتبر
۱۳۳.....	کمیته اخلاقی
۱۳۳.....	تصویب
۱۳۳.....	رد
۱۳۳.....	تعارض یا اشتراک منافع

سخن نویسنده

اخلاق زیستی شامل بخشی از فعالیت‌های انسانی می‌شود که به‌طور خاص و مستقیم با کاربرد فناوری در زندگی طبیعی انسان سروکار دارد. فناوری‌هایی هم چون فناوری‌های زیستی، افزون بر آنکه زندگی انسان را به جهت تولید محصولات گیاهی و حیوانی تغییر داده، زندگی این جانداران و حتی خود انسان را نیز به‌طور مستقیم و غیرمستقیم تحت تأثیر قرار داده است. به همین دلیل، ارزیابی اخلاقی مسائل بیوتکنولوژی از اهمیت بسیاری برخوردار است؛ زیرا نگاه اخلاقی، نگاهی بنیادین است و در پرتو آن می‌توان برخی دیگر از نظرگاه‌ها را مانند نظرگاه‌های دینی یا حقوقی نیز تبیین یا حتی تعیین کرد. گستره اخلاق زیستی حیات انسان را پیش از تولد، در طول زندگی و پس از مرگ در برمی‌گیرد و شامل موضوعاتی چون درمان ناباروری، سقط جنین، پیوند اعضا، شبیه‌سازی انسان، و پژوهش بر روی دست‌کاری‌های ژنتیکی در گیاهان و حیوانات، معیار مرگ و مرگ آسان می‌باشد. در این کتاب، قلمرو اخلاق زیستی از طریق معرفی و تحلیل مسائل آن، مطرح و سنجش دیدگاه‌های مختلف و ارائه راهکارهایی برای نگرش دقیق به مسائل پیش رو و حل آن‌ها بررسی می‌شود. مسائل اخلاق زیستی را باید به‌دوراز جزم‌اندیشی^۱، به‌صورت یک کل نگرینست و داوری‌های اخلاقی مربوط به آن را در چارچوب نظریه‌ای قابل دفاع که مبانی آن نیز در فرا اخلاق مستحکم شده است روشن و با یکدیگر سازگار ساخت.

^۱ Dogma: روش اندیشه‌گری غیرانتقادی، غیرتاریخی و متافیزیکی، که بر بنیاد باورهای جزمی روایت شده، یعنی نظرات، برهان‌ها و باورها استوار است.